

OPERÁCIA ORECH

*a iné
dedkoviny*

Andrea Gregušová

Napisala
Andrea Gregušová
Ilustrovala
Alena Wagnerová

OPERÁCIA ORECH

*a iné
dedkoviny*

sloart

Venujem všetkým dednožkovým vnúčatám.

Text © Andrea Gregušová 2010

Illustrations © Alena Wagnerová 2010

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,

Bratislava 2010

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-0166-3

Volám sa Ivan. So svojimi bratmi Ondrejom a Tomášom a s rodičmi bývam v mestečku, v ktorom skapal pes. To hovorieva ocko, my sme zatiaľ žiadneho mŕtveho psa nevideli. V meste máme školu, hudobnú školu, zopár obchodov a úradov, ihrisko a sídlisko, kde je náš prechodný byt. Prechodný preto, lebo ho používame len cez školský rok. Cez prázdniny sa ja a Ondřík sťahujeme do Hrušian k našej babinke a trom dedkom.

Náš pravý dedko Vilko – dednožko je najmladší z troch bratov. Býva s babkou v novom dome. Je na vozíčku, lebo nemá nohy. Keď chodil, bol veľký turista a záhradkár, vinár a chovateľ, filozof a ešte všeličo iné. Teraz sa oňho stará babka a v lete aj

my. V prednom starom dome na druhej strane záhrady má Vilko dvoch starších bratov. Keď sa potrebuje premiestniť alebo nebudaj okúpať, má ich vždy poruke.

Najstarší Vilkov brat je Vendelín, ale my ho voláme dedočko. Má veľmi silné dioptrie, bez nich je vlastne takmer slepý. Keď bol malý, niesol nezriedený ocot, potkol sa, ocot mu šplechol do oka a vypálil mu ho. Okuliare stále niekde stráca a my ich donekonečna hľadáme. Dedočko vie rozprávať napínavé príbehy, a keď ho babka nepočuje, učí nás neslušné pesničky. Neoženil sa, lebo sa mu žiadna nevidela dosť pekná. Celý život býval v starom domčeku s prababkou a s pradedkom.

Keď zomrelí,
gazdoval
chvíľu sám
a teraz
s ním býva
už aj tretí
dedko,
deduško.

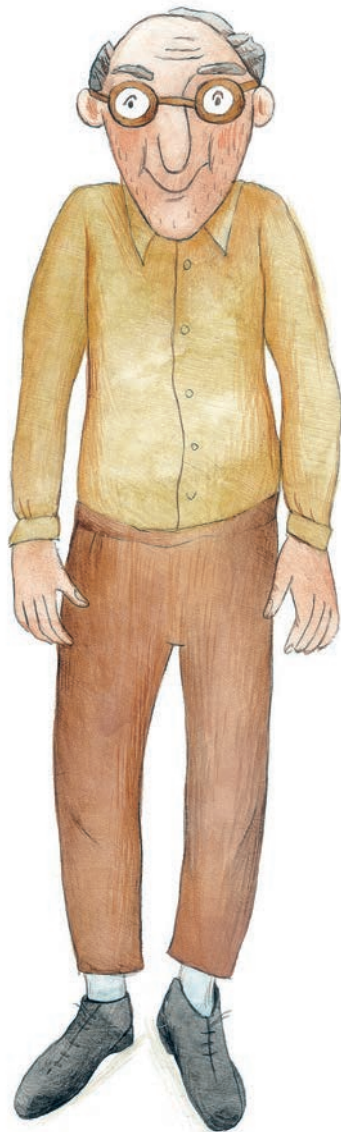

Deduško Vinco veľmi slabo počuje. Má dcéru, ktorá má ďalšie dve dcéry – naše sesternice pra. Ale deduško s nimi nebýva. Hovorí, že keď si jeden deň zbalil kufre, dlho za ním kričali, nech neodchádza, ale on ich nepočul. Je veľmi láskavý. Často sa robí, že spí, nechá nás, aby sme mu šticovali bradu, potom po nás bafne, až odletíme.

Keď bol mladý, varil námorníkom na lodi. On ich volá náriečníci, lebo sa plavili po Dunaji. Varí lepšie ako mamka s babkou dokopy. Vie uvariť všetky možné chlapecké jedlá, ale aj najlepšie palacinky na svete. Jeho guláš štípe ako čert. Nefrleme, aby sa nám nesmial, že sme baby-kofy. Má veľké brucho a rád drieme v hojdacej sieti v záhrade pod stromami.

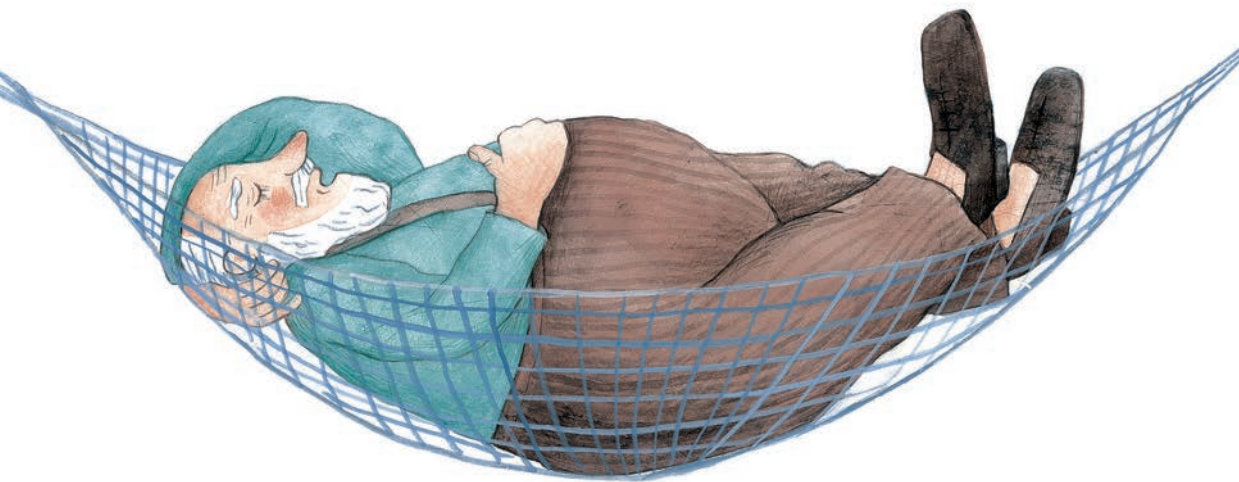
Dedkovia o sebe hovoria, že sú dokopy jeden poriadny chlap. No naša babka všetkým varí, perie a žehlí a tvrdí, že sú najmenej štyria.

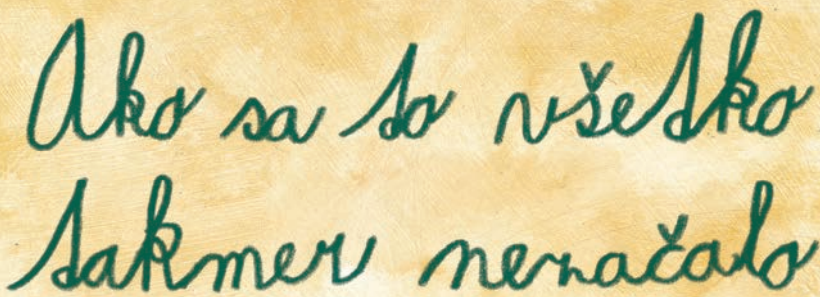
Starý a nový dom sú posledné v dedine. Za nimi sa už rozprestiera

tmavozelený les so svojimi strašidelnými stromami a večne ľadovým pstruhovým potokom. Nebyť kúska spoločného plota s našou susedou Uršulou Hvizdíkovou, je to hotová samota. Do Hrušian sa sťahujeme každé leto. To leto, o ktorom vám chcem porozprávať, bolo výnimočné, hoci sa začalo jedným veľkým sklamaním.

Ako sa to všetko
sakra nemalo

„To neprichádza do úvahy, mami,“ počul som maminu, ako telefonuje s babkou.

„Ty si predovšetkým potrebuješ poriadne oddýchnuť. Chlapci to pochopia. Jedno leto v meste ich nezabije.“

Stál som tam ako obarený. Žeby nás babka nechcela zobrať na prázdniny? To bolo neuveriteľné! Letel som za Ondrom a potom sme obaja rozhorčení utekali za mamou do kuchyne.

„Poviem im to, neboj sa, len mi sľúb, že nič neodmietneš. Dobre?“ povedala mama. Potom položila slúchadlo.

„Prečo nás babka nechce na leto?“ spýtal som sa bez okolkov.

„Čoby vás nechcela!“

„Počuli sme to, mami,“
nedal sa Ondrej.

„Chlapci, babka dostala
poukaz do kúpeľov. Takmer
na celé leto, až do hodov. Chce
ho kvôli vám odmietnuť, ale to
jej nedovolíme. Dobre viete, ako sa
s dedkami natrápi a ako ju bolievajú kríže.“

„Budeme jej pomáhať, nič nebude dvíhať,“
sľuboval som. Ondrej začal vyratúvať všetko, čo sme
ochotní cez prázdniny robiť. Vráťane trhania buriny.

Mamina nechcela za nič na svete zavolať babke
znova. Ani nám to nedovolila. Boli sme z toho strašne
sklamaní a dosť sme sa na ňu zato hnevali.

Babka zatiaľ sedela v kuchyni v novom dome
a krútila hlavou. Nechápala, čo sa jej dednožko
snaží vysvetliť.

„Čo keby som zavolať bratov sem? Alebo ešte
lepšie – nastahujem sa zatiaľ do starého domu
a urobíme si pánsku jazdu, len
chlapci a my...“

„To nemôže
dobro dopadnúť!“
namietala
babka.

„Myslíš, že nezvládneme dvoch frkanov?“

„Vy traja? Jeden slepý, druhý hluchý a tretí na vozíčku?“

Dednožko sa urazil na dlhé dva júnové dni. Babka ho obskakovala, líškala sa mu, ale márne. Neodrazil sa a neprehovoril s ňou ani slovo, až kým nakoniec neustúpila. Nie že by sa prestala báť. Naša babka len zo srdca neznáša tichú domácnosť.

„Také liečenie mi vôbec nepomôže, celý čas budem ako na ihlách. A bohvie, či chlapcov pustia,“ povedala dednožkovi, keď sa konečne udobrili.

Odpovedal jej po chlapsky: „Len ty nekuvikaj a prestaň nás podceňovať.“

Naši doma tiež váhali. Kým v Hrušanoch prebiehalo veľké dednožkovo sťahovanie z nového domu do starého, ocko nám predkladal katastrofické scenáre od polámamných nôh, hladu, špiny až po vyhorený dom. Rodičia sa po večeroch dlho rozprávali, my sme ich presviedčali a bez prestania žobronili. Napokon súhlasili pod podmienkou, že im denne zavoláme, a ak sa bude čokoľvek diať, okamžite nás vezmú domov.

„Nebývame na druhom konci sveta, keby dačo, o dve hodiny sme v Hrušanoch,“ upokojovala mamina skôr sama seba ako nás. Aj babka sa bála. Pri balení ustavične vzdychala a stískala si žalúdok. Dokonca tajne zašla za susedou Uršuľou a poprosila ju, nech na nás občas dozrie. To keby dednožko vedel, do smrti sa neodrazí!!!

Necelý týždeň po vysvečkách svitol DEŇ D. Pri balení sme sa vkuse len hádali. Ondrej si chcel zobrať pol izby, ocko mu teda z tašky stále niečo vykladal. Neuviezol by to ani kamión, nieto ešte naše malé modré autíčko. Potom sa rozpútal spor o husle. Obaja sme si ich chceli vziať, aby sme mohli s dedočkom muzicírovať pri ohni. Ocko nesúhlasil, lebo Ondrejove husle sú požičané a moje boli drahé ako šľak. Ondro sa pustil do plaču, že si po prvé vie dať na svoje veci pozor a po druhé nevie, koľko stojí šľak. Ocka to tak rozosmialo, že ustúpil, ale len pod podmienkou, že ich dáme na starosť dednožkovi.

Ocko vždy všetko dokonale naplánuje. Teraz vymyslel veľké sťahovanie a cestovanie v jeden deň. My a naše tašky sme mali cestovať do Hrušian a vzápätí babka a jej tašky z Hrušian

do kúpeľov. Výmena pasažierov a batožiny mala prebehnúť rýchlo a bez zdĺhavého lúčenia, aby si to náhodou niekto nerozmyslel. Maminu a Tomiho sme vybozkávali pred panelákom, lebo pre nášho najmladšieho brata by bola cesta prídlhá.

Hrušany sú prvá podhorská dedina, pred ktorou sa rozprestiera veľká rovina. Hrušanský kostol je postavený na prvom poriadnom vršku, preto ho vidno zďaleka. Uzavreli sme stávkku, kto ho prvý zbadá. Porazený mal pobožkať babkinho psa Zahraja, hneď ako pricestujeme.

Keď sme prešli poslednú dedinu, bolo už krásne horúco. Rozpálená cesta roztriasla vzduch,

dozrievajúce obilie sa hojvalo v predpoludňajšom vánku aj my sme sa chveli nedočkavosťou.

Potom som zbadal kostolnú vežu. Chcel som skríknuť, ale Ondro ma predbehol napriek tomu, že nosí okuliare.

Starý dom na nás čakal na samom konci Hrušian. Bol krásne starodávny. Dve okná do ulice boli dokorán otvorené. Za jedným je veľká kuchyňoobývačka, druhé okno je na spoločnej spálni našich nepravých dedkov. Teraz do nej premiestnili aj posteľ pre dednožka. Starý dom má ešte jednu malú izbu do dvora pripravenú pre nás, kúpeľňu a záchod. Nový dom na konci záhrady je väčší, no my sme sa tešili do starého. Jednak sme v ňom mali bývať prvýkrát a jednak preto, že má okná veľmi nízko. Dá sa cez ne preskakovať dnu a von. Pod oknami kvitnú deduškovce červené ruže. Akoby mal dom červené ústa. Akoby sa na nás domček s dokorán otvorenými očami usmieval.

Vyskočili sme z auta, všetci traja dedkovia nám vyšli naproti.

„Kde je Zahraj?“ spýtal som sa namiesto pozdravu, lebo som to chcel mať čím skôr za sebou. Dednožko zapískal a potom sa už na mne všetci rehotali.